

Aan de colleges van Gedeputeerde Staten
in de onderscheiden provincies
(d.t.v. de IPO-contact functionarissen)

| | | | |
|--------------------------------------|-------------------|-------------------------------|-------------------------|
| uw brief van --- | uw kenmerk --- | ons kenmerk DIR 05773/2012 | datum 8 oktober 2012 |
| onderwerp Advies commissie-Jansen | | | |

Geacht college,

Het bestuur van het IPO heeft op 2 oktober jl. ingestemd met het advies van de externe commissie 'Ontwikkelopgave natuur' (commissie-Jansen). Deze commissie heeft geadviseerd over de uitwerking van het Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur en heeft een voorstel gedaan voor de verdeling van de ontwikkelopgave en de daarvoor beschikbare gronden. Door het IPO-bestuur is met waardering vastgesteld dat de commissie-Jansen heeft voldaan aan de opdracht. Wij bieden u het advies hierbij aan.

Het bestuur heeft besloten tot deze aanbiedingsbrief bij het advies om een aantal relevante zaken die betrekking hebben op de uitvoering van het advies nader toe te lichten. Aan de colleges van Gedeputeerde Staten wordt hiermee de mogelijkheid geboden om (delen van) deze brief te gebruiken voor de aanbieding van het advies aan Provinciale Staten. Tevens is op verzoek een beknopte samenvatting gemaakt over het deel van het advies dat gaat over de verdeling van de ontwikkelingsopgave en de daarvoor beschikbare gronden (**bijlage 1**).

Het advies van de commissie-Jansen heeft betrekking op drie belangrijke aspecten van het Onderhandelingsakkoord natuur:

- a. de (financiële) afwikkeling van de bestuursovereenkomsten ILG voor de periode van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2010;
- b. de uitwerking van de verdeling van de ontwikkelopgave en de verdeling van de daarvoor beschikbare gronden; en
- c. een verdeelvoorstel voor 105 miljoen euro voor beheer die per 1 januari 2014 aan het Provinciefonds wordt toegevoegd.

Inlichtingen bij : drs. G. (Gerard) Beukema
Doorkiesnummer : (070) 888 12 23
Bijlagen : 1

Het IPO-bestuur stelt vast dat sprake is van een evenwichtig en samenhangend advies dat een goede basis vormt om nu snel aan de slag te kunnen met de ontwikkelopgave. Het advies bevat daarvoor goede mogelijkheden, hoewel met de uitvoering van het advies een forse inspanning van de afzonderlijke provincies, en van de provincies gezamenlijk, wordt gevraagd. In 2016 zal, zoals in het Onderhandelingsakkoord overeengekomen, een belangrijke evaluatie plaats vinden. Bij deze evaluatie moeten een aantal zaken worden gecorrigeerd c.q. vastgesteld. Wij gaan daar in deze brief nader op in.

Het bestuur benadrukt met de commissie-Jansen het belang van de decentralisatie van het natuurbeleid naar de provincies. De provincies zijn bij uitstek de bestuurslaag om met gebiedspartijen en medeoverheden op creatieve en efficiënte wijze vorm te geven aan de uitvoering van het natuurbeleid. Provincies geven daaraan uitvoering in het breder perspectief van hun integrale verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het beleid in het landelijk gebied.

Afwikkeling bestuursovereenkomsten

Het IPO en staatssecretaris Bleker zijn overeengekomen dat de provincies uiterlijk 15 november 2012 de relevante besluiten nemen voor de afwikkeling van de bestuursovereenkomsten ILG. Het advies van de commissie-Jansen maakt dat mogelijk. Op basis van deze afspraak wordt het tevens mogelijk voor de periode 2011-2013 de decentralisatie-uitkering vast te stellen. Daarmee is de decentralisatie van het beleid een voldongen feit.

Uitwerking ontwikkelopgave

De commissie-Jansen stelt op basis van de provinciale herijking van de EHS de ontwikkelopgave vast en doet een voorstel voor de verdeling over de provincies van de daarvoor beschikbare gronden. Het is van belang daarbij de volgende zaken te benadrukken:

1. conform het Onderhandelingsakkoord wordt in het advies allereerst prioriteit toegekend aan de harde juridische verplichtingen voor verwerving en inrichting;
2. het resterende deel van de ontwikkelopgave is beschikbaar voor de internationale verplichtingen. De commissie heeft geen onderscheid gemaakt bij de verdeling van de ontwikkelopgave tussen PAS, KRW en Natura 2000, omdat dit onderscheid vanuit de opgaven van de provincies niet eenduidig te maken is. Uit het advies van de commissie blijkt dat hiermee ongeveer 48% kan worden gehonoreerd van de ontwikkelopgave die de provincies voor de herijkte EHS op basis van Europese verplichtingen noodzakelijk achten;
3. daarbij moet worden vastgesteld dat de dekking die is afgesproken in het Onderhandelingsakkoord onvoldoende is om de afgesproken ontwikkelopgave (17.000 en 40.000 ha) te kunnen realiseren. Op basis van de door de commissie gehanteerde uitgangspunten is in het Onderhandelingsakkoord dekking beschikbaar voor de overeengekomen inrichtingsopgave en voor ruim 14.000 ha van de verwervingsopgave, in plaats van de afgesproken 17.000 ha. Dit betekent dat niet de volledige dekking beschikbaar is voor de toegekende ontwikkelopgave voor verwerving. In totaal is voor 17% van de toegekende verwervingsopgave voor internationale verplichtingen geen dekking beschikbaar; en
4. voor de dekking van de ontwikkelopgave gaat de commissie onder meer uit van de inzet van maximaal 13.000 hectare overgedragen, maar niet ingerichte gronden die buiten de herijkte EHS vallen. Het gaat hier uitdrukkelijk om een inspanningsverplichting.

Bij de evaluatie in 2016 moet blijken in hoeverre aan deze afspraak, onder andere vanwege de Europese verplichtingen, kan worden voldaan. Ook voor de inzet van 6.000 tot 9.000 hectare bestaande natuur die volgens het Onderhandelingsakkoord zou moeten worden vervreemd voor de ontwikkelopgave, geldt een inspanningsverplichting. Provincies zijn geen eigenaar van deze gronden. Bij de evaluatie in 2016 moeten blijken in hoeverre hieraan kon worden voldaan.

Ondanks de gemaakte kanttekeningen ontstaat voor de provincies voldoende ruimte om nu snel met de ontwikkelruimte aan de slag te gaan.

Belangrijke randvoorwaarde

De commissie-Jansen geeft daarbij wel aan dat het ongedeeld beschikbaar komen van 14.000 hectare BBL-oud bezit (voor 1 januari 2007 verworven) daarvoor een belangrijke randvoorwaarde is. In het Onderhandelingsakkoord is overeengekomen dat per direct 6.000 hectare BBL-oud beschikbaar is en dat in 2016 bij de evaluatie wordt bepaald of onder dezelfde condities nog eens 8.000 hectare voor de ontwikkelopgave noodzakelijk zijn. De commissie heeft geconstateerd dat de 8.000 hectare al vanaf heden nodig is voor de financiering van de internationale verplichtingen, omdat circa 6.800 hectare geheel gelegen is binnen de herijkte EHS en de in het Onderhandelingsakkoord benoemde 1.200 hectare grond binnen de begrenzingen van Recreatie om de Stad (RodS). Deze grond kan niet te gelde worden gemaakt en kan alleen worden doorgeleverd. Vasthouden aan de splitsing zou betekenen dat tot 2016 geen BBL-oud verkocht kan worden ter financiering van de harde juridische verplichtingen en van de internationale verplichtingen. Daardoor komt de uitvoering en realisatie van het doelbereik in de knel, bijvoorbeeld bij de vaststelling van het uitvoeringsprogramma programmatische aanpak stikstof (PAS) en de vaststelling van beheerplannen voor Natura 2000 en KRW, omdat er dan onvoldoende zekerheid van financiële dekking is. Het IPO zal dit punt op korte termijn agenderen voor bestuurlijk overleg met het demissionaire kabinet en in het kader van de kabinetsformatie.

Verdeelvoorstel beheer

De commissie komt eveneens met een voorstel voor de verdeling van 105 miljoen euro die vanaf 1 januari 2014 voor beheer zal worden toegevoegd aan het provinciefonds. Dit voorstel heeft betrekking op beheervergoedingen, het effectgericht beheer in het kader van de PAS en de uitgaven voor schadebestrijding faunabeheer. Het IPO-bestuur stemt met dit voorstel in. De fondsbeheerders zullen nu in overleg met het IPO een nader voorstel doen voor toerekening van het advies van de commissie Jansen naar de uitkering in het provinciefonds. Het bestuur van het IPO heeft afgesproken dat bij de evaluatie in 2016 opnieuw bezien zal worden of de toerekening van de beheerskosten voor de provincie Flevoland nog adequaat is.

Evaluatie 2016

In het Onderhandelingsakkoord is overeengekomen dat er uiterlijk in 2016 een evaluatie zal plaats vinden. Het IPO-bestuur is van mening dat deze evaluatie eerder moet plaats vinden als dit mogelijk is, zoals bijvoorbeeld het geval kan zijn als gevolg van het nieuwe regeerakkoord.

De evaluatie is van grote betekenis, zoals ook hiervoor al is aangegeven. Het IPO zal voor het einde van het jaar een plan van aanpak vaststellen voor de evaluatie. Naar de mening van het IPO-bestuur moeten daarin in elk geval de volgende zaken worden vastgelegd:

1. Er zijn bij de bespreking van het advies van de commissie-Jansen een aantal cijfermatige omissies geconstateerd. Allereerst geldt dit voor de toerekening van het BBL-oud bezit binnen de begrenzing van EHS en RodS voor de provincie Noord-Holland (330 hectare te laag) en het toerekenen van hectares voor het project Zandmaas aan de voorraad BBL-nieuw van de provincie Limburg. Deze omissies zullen, ongeacht de resultaten van de evaluatie in 2016, bij de evaluatie worden gecorrigeerd;
2. ook de cijferopstelling voor Overijssel is niet geheel correct. Rekening houdend met Europese verplichtingen zal bij de evaluatie correctie plaats vinden. Uiteraard geldt dat een evenwichtige verdeling ook bij de evaluatie een majeur uitgangspunt blijft;
3. er moet bij de evaluatie worden vastgesteld in hoeverre de inspanningsverplichtingen voor de inzet van maximaal 13.000 hectare overgedragen, maar niet ingerichte gronden die buiten de herijkte EHS vallen, en voor de verkoop van 6.000 tot 9.000 hectare bestaande natuur tot resultaat geleid hebben en welke de consequenties zijn voor de resterende ontwikkelopgave en de financiering hiervan. Al eerder stelden we vast dat de huidige afspraken slechts ruimte bieden voor de verwerving van 14.000 hectare (en niet 17.000 hectare zoals in het Onderhandelingsakkoord was voorzien); en
4. in het advies van de commissie-Jansen is daarenboven op twee andere onzekerheden gewezen, die bij de evaluatie nader in beschouwing moeten worden genomen: kan met 1 hectare huidig bezit een nieuwe hectare worden aangekocht en is de 'vuistregel' (verkoop 1 hectare voor de inrichting van 3 hectare) als uitgangspunt hanteerbaar gebleken?

Grondstrategie

Voor de dekking van de ontwikkelopgave is van belang dat de provincies onderling en met het rijk op korte termijn afspraken maken over de grondstrategie. Dat geldt vooral voor het BBL-oud bezit. Een interprovinciale ambtelijke werkgroep bereidt hiertoe voorstellen voor. Het streven is er op gericht dat deze voorstellen in november in de bestuurlijke adviescommissie Vitaal Platteland en het bestuur van het IPO kunnen worden vastgesteld.

Ten slotte

Op basis van het advies van de commissie kunnen de provincies de uitvoering van het natuurbeleid, na jaren van stagnatie, eindelijk weer oppakken. Het advies maakt per provincie duidelijk voor welk deel van de landelijke opgave uit het onderhandelingsakkoord zij verantwoordelijk is en hoeveel hectares de provincie volgens 'grond voor grond' kan inzetten. Tegelijkertijd maakt het advies duidelijk dat er voorsnog onvoldoende middelen beschikbaar zijn om de gehele opgave te kunnen dekken die door de provincies nodig wordt geacht voor de realisatie van de Europese verplichtingen. Dat was overigens door ons al bij de toelichting op het Onderhandelingsakkoord vastgesteld. De provincies gaan nu uit van ongeveer een verdubbeling ten opzichte van de taakstelling die in het Onderhandelingsakkoord is overeengekomen. Provincies zullen daarom bij de invulling van de ontwikkelopgave prioriteiten moeten stellen.

Met vriendelijke groet,
INTERPROVINCIAAL OVERLEG



P.F.C.W. van der Broeck
Voorzitter Bestuurlijke Adviescommissie Vitaal Platteland